

Bruxelles, 28 martie 2019
(OR. en)

5643/19

ECOFIN 54
UEM 18
SOC 38
EMPL 31
COMPET 60
ENV 67
EDUC 22
RECH 47
ENER 31
JAI 49

ACTE LEGISLATIVE ȘI ALTE INSTRUMENTE

Subiect: RECOMANDARE A CONSILIULUI privind politica economică a zonei euro

RECOMANDAREA CONSILIULUI

din ...

privind politica economică a zonei euro

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 136 coroborat cu articolul 121 alineatul (2),

având în vedere Regulamentul (CE) nr. 1466/97 al Consiliului din 7 iulie 1997 privind consolidarea supravegherii pozițiilor bugetare și supravegherea și coordonarea politicilor economice¹, în special articolul 5 alineatul (2),

¹ JO L 209, 2.8.1997, p. 1.

având în vedere Regulamentul (UE) nr. 1176/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 noiembrie 2011 privind prevenirea și corectarea dezechilibrelor macroeconomice¹, în special articolul 6 alineatul (1),

având în vedere recomandarea Comisiei Europene,

având în vedere concluziile Consiliului European,

având în vedere avizul Comitetului economic și financiar,

având în vedere avizul Comitetului pentru politică economică,

¹ JO L 306, 23.11.2011, p. 25.

întrucât:

- (1) Zona euro intră în al șaselea an de creștere economică neîntreruptă, iar deviația negativă a PIB-ului începe să dispară. Cu toate acestea, riscurile pentru perspectivele economice cresc, iar creșterea economică se preconizează a fi moderată. Creșterea potențială rămâne redusă comparativ cu nivelurile înregistrate în ultimele decenii, iar divergențele dintre țări persistă din cauza unor diferențe semnificative în ceea ce privește reziliența economică în rândul statelor membre. Creșterea salariilor reale este încă moderată și a rămas în urma evoluției productivității. Creșterea salariilor nominale și inflația subiacentă se accelerează într-un context de creștere continuă a ocupării forței de muncă, dar zone de subutilizare a forței de muncă sau cu un nivel ridicat al șomajului subzistă în unele state membre, în timp ce în altele oferta de forță de muncă este limitată. În ultimii cinci ani, zona euro a înregistrat un excedent important de cont curent ca urmare a dinamicii exporturilor din zona euro și a îmbunătățirii poziției concurențiale a zonei euro, în timp ce divergențele dintre țări continuă să fie semnificative pe plan extern. Statele membre care au înregistrat deficite externe mari pentru o perioadă îndelungată de timp dețin încă poziții investiționale internaționale nete negative mari care reprezintă vulnerabilități, întrucât acestea sunt corelate, în general, cu stocuri mari de datorii private sau publice. După cum se menționează în Raportul din 2019 privind mecanismul de alertă adoptat de Comisie la 21 noiembrie 2018, un ritm adecvat de reducere a gradului de îndatorare, un mediu favorabil din punctul de vedere al creșterii și al inflației și continuarea reformelor în vederea sporirii productivității sunt esențiale pentru reechilibrarea cu succes a zonei euro. Dinamica favorabilă a cererii este și ea importantă, iar statele membre cu excedent mare ar contribui, de asemenea, la reechilibrare prin consolidarea condițiilor care susțin creșterea salariilor, cu respectarea totodată a rolului partenerilor sociali, precum și investițiile publice și private.

- (2) Sporirea pe termen lung a potențialului de creștere și eliminarea disparităților naționale și regionale presupun creșteri suplimentare ale ratelor de participare pe piața forței de muncă, reforme structurale de stimulare a creșterii și investiții în active corporale și necorporale pentru a spori productivitatea și inovarea, în special în acele state membre al căror potențial de creștere este în mod clar inferior mediei zonei euro. Acest lucru este important pentru consolidarea coeziunii economice, sociale și teritoriale în zona euro.
- (3) Coerența și echilibrul ansamblului de politici macroeconomice din zona euro, inclusiv în ceea ce privește politicile monetare, fiscale și structurale, constituie elemente esențiale pentru a asigura o creștere economică solidă, favorabilă incluziunii și durabilă. În ultimii ani, Banca Centrală Europeană a recurs la instrumente neconvenționale de politică monetară pentru a readuce inflația la obiectivul său pe termen mediu, sprijinind în același timp creșterea economică și crearea de locuri de muncă. Sunt necesare politici bugetare diferențiate corespunzător și axarea pe reforme structurale pentru a sprijini în continuare creșterea pe termen scurt și lung.

- (4) Consolidarea sustenabilității finanțelor publice ale zonei euro și ale statelor membre care fac parte din zona euro necesită politici naționale diferențiate care să respecte pe deplin Pactul de stabilitate și de creștere, ținând seama de marja de manevră bugetară și efectele de propagare de la o țară la alta. Coordonarea politicilor bugetare naționale pe baza normelor bugetare comune este esențială pentru buna funcționare a uniunii economice și monetare (UEM). Normele bugetare comune vizează asigurarea sustenabilității datoriei la nivel național, oferind totodată o marjă pentru stabilizarea macroeconomică. Orientarea bugetară a zonei euro a rămas, în medie, per ansamblu neutră în perioada 2015-2018 și, conform previziunilor Comisiei, se preconizează că va deveni ușor expansionistă în 2019, în ciuda faptului că producția este superioară potențialului. Refacerea rezervelor bugetare este deosebit de importantă în statele membre care au încă niveluri ridicate ale datoriei publice. Acest lucru ar reduce, de asemenea, vulnerabilitatea acestora la șocuri și ar permite funcționarea deplină a stabilizatorilor automați în următoarea perioadă de încetinire a creșterii economice. Creșterea investițiilor publice, în special în statele membre cu marjă de manevră bugetară și niveluri scăzute de investiții publice, sprijină creșterea economică și reechilibrarea.

- (5) Reformele bugetare structurale rămân esențiale pentru îmbunătățirea sustenabilității finanțelor publice și pentru consolidarea potențialului de creștere economică. O mai bună funcționare a cadrelor bugetare naționale, o bună gestionare a reexaminării cheltuielilor și eficiența și transparența achizițiilor publice pot consolida eficiența și eficacitatea cheltuielilor publice și credibilitatea politicilor bugetare. Îmbunătățirea structurii bugetelor naționale, deopotrivă în ceea ce privește veniturile și în ceea ce privește cheltuielile, inclusiv prin transferarea resurselor către investiții, ar spori impactul asupra creșterii al bugetelor publice și ar conduce la o creștere a productivității pe termen mai lung. Simplificarea și modernizarea sistemelor fiscale și combaterea fraudei fiscale, a evaziunii fiscale și a evitării obligațiilor fiscale, mai ales prin măsuri împotriva planificării fiscale agresive, sunt esențiale pentru ca sistemele fiscale să devină mai eficiente și mai echitabile. Garantarea faptului că sistemele fiscale favorizează consolidarea pieței unice și încurajează concurența între întreprinderi este esențială pentru îmbunătățirea mediului de afaceri și pentru reziliența economiilor din zona euro și ale statelor membre. Baza consolidată comună de impozitare a întreprinderilor ar avea o importanță determinantă în acest scop.

- (6) Caracteristicile structurale și instituționale ale piețelor forței de muncă și produselor, precum și buna funcționare a administrațiilor publice sunt importante pentru reziliența statelor membre din zona euro. Existența unor structuri economice reziliente face ca șocurile să nu aibă efecte semnificative și de lungă durată asupra veniturilor și a ofertei de forță de muncă. Respectivul structuri pot facilita funcționarea politicii bugetare și monetare și pot limita divergențele, creând condiții pentru o creștere durabilă și favorabilă incluziunii. O mai bună coordonare și punere în aplicare a reformelor structurale, în special a celor prevăzute în recomandările specifice fiecărei țări, poate să creeze efecte de propagare pozitive în rândul statelor membre și să consolideze efectele pozitive în interiorul zonei euro. Reformele care sporesc concurența pe piețele de produse, promovează eficiența resurselor și îmbunătățesc mediul de afaceri și calitatea instituțiilor, în special eficacitatea sistemului de justiție, stimulează reziliența economică a zonei euro și a statelor membre. Piața unică, care s-a dovedit a fi un factor major al creșterii economice și al convergenței între statele membre, încă deține un important potențial neexploatat și sunt necesare progrese pentru a o consolida, în special în ceea ce privește serviciile, activitățile digitale, energia și transporturile, asigurând punerea în aplicare la timp și o mai bună asigurare a respectării legislației.

- (7) Pilonul european al drepturilor sociale stabilește 20 de principii pentru a favoriza egalitatea de șanse și accesul la piața forței de muncă, condițiile de lucru echitabile și protecția și incluziunea socială. Reformele care promovează participarea pe piața forței de muncă, sprijină tranzițiile reușite pe această piață, promovează crearea de locuri de muncă de calitate și reduc segmentarea pot contribui la stimularea creșterii economice favorabile incluziunii, la îmbunătățirea rezilienței economice și a stabilizării automate, la reducerea inegalităților, la combaterea sărăciei și a excluziunii sociale și la abordarea provocărilor unei economii în schimbare. Sprijinul individualizat pentru căutarea unui loc de muncă, formare și recalificare poate duce la activarea efectivă și în timp util. Accesul la educație și formare de înaltă calitate de-a lungul întregului ciclu de viață este vital și necesită investiții adecvate în capitalul uman și în competențe, în special pentru persoanele slab calificate. Astfel de reforme și investiții îmbunătățesc capacitatea de inserție profesională, inovarea, productivitatea și salariile pe termen mediu și mai lung, sporind reziliența zonei euro și promovând incluziunea socială și mobilitatea în interiorul statelor membre și în ansamblul zonei euro. Sarcina fiscală în zona euro este relativ ridicată și vizează în mod disproporționat costul forței de muncă; reorientarea sarcinii fiscale dinspre forța de muncă înspre alte baze de impozitare care au efecte mai puțin nocive asupra creșterii economice, cum ar fi înspre impozitele pe proprietate, consum sau taxele de mediu, ar putea consolida cererea și oferta de forță de muncă. Legislația privind protecția încadrării în muncă trebuie să prevadă condiții de muncă echitabile și decente pentru toți lucrătorii, în special din perspectiva noilor forme de încadrare în muncă și a noilor tipuri de contracte care oferă noi oportunități, dar care generează și noi provocări legate de siguranța locului de muncă și de protecția socială.

Eficacitatea și durabilitatea sistemelor de protecție socială sunt, de asemenea, esențiale pentru a asigura un venit adecvat și accesul la servicii de calitate. Reformele în domeniul pensiilor și politicile de stabilire a unui echilibru între viața profesională și cea privată sunt și ele esențiale pentru a promova participarea pe piața muncii. Restricțiile inutile în ceea ce privește mobilitatea profesională, sectorială și geografică pot reprezenta un obstacol în calea realocării forței de muncă în cadrul statelor membre și al zonei euro. Este esențială implicarea partenerilor sociali în reformele privind ocuparea forței de muncă, reformele sociale și reformele economice conexe.

- (8) Deși robustețea sectorului financiar din zona euro a crescut de la începutul crizei, există în continuare vulnerabilități care trebuie abordate. Datoria sectorului privat rămâne ridicată, iar sistemele de impozitare sunt caracterizate în continuare de o favorizare a îndatorării. Creșterile substanțiale ale randamentului obligațiunilor suverane riscă să erodeze capitalul băncilor, existând posibilitatea de a da naștere unor efecte de propagare negative în interiorul zonei euro. Necesitatea de adaptare a modelelor comerciale ale băncilor, mediul caracterizat de rate scăzute ale dobânzilor și creșterea concurenței din partea altor forme de finanțare continuă să exercite presiuni asupra rentabilității băncilor. S-au înregistrat progrese susținute în reducerea riscurilor, în special în ceea ce privește reducerea creditelor neperformante și consolidarea cerințelor minime de fonduri proprii și datorii eligibile. Cu toate acestea, proporțiile de NPL naționale care rămân cu mult peste media zonei euro necesită eforturi suplimentare susținute. În martie 2018, Comisia a prezentat un pachet de reducere a riscurilor menit atât să faciliteze abordarea creditelor neperformante moștenite, cât și să prevină acumularea lor pe viitor. Pachetul bancar din noiembrie 2016, care urmărește să reducă și mai mult riscurile, prin punerea în aplicare a normelor convenite la nivel internațional privind rezervele de capital, subordonarea datoriilor și lichiditatea băncilor, menținând echilibrul compromisului Consiliului, este important pentru continuarea progreselor în direcția reducerii riscurilor și, prin urmare, în direcția partajării riscurilor.

În urma încălcărilor grave ale normelor de combatere a spălării banilor, Comisia a propus măsuri de consolidare a Autorității Bancare Europene și cooperarea în materie de supraveghere pentru a consolida asigurarea respectării cadrului de reglementare în acest domeniu. S-au înregistrat progrese semnificative în ceea ce privește instituirea uniunii bancare, inclusiv prin recentul acord cu privire la operaționalizarea unui mecanism comun de sprijin pentru Fondul unic de rezoluție, dar aceasta nu este încă finalizată. În prezent există limitări ale structurii actuale pentru furnizarea de lichidități în procesul de rezoluție și lipsește un sistem comun de asigurare a depozitelor și un mecanism comun de sprijin pentru Fondul unic de rezoluție, ceea ce limitează capacitatea uniunii bancare de a rupe legătura dintre bănci și entitățile suverane.

- (9) Consolidarea arhitecturii UEM necesită, cu prioritate, finalizarea uniunii bancare și a uniunii piețelor de capital, dar și luarea de măsuri cu privire la toate celelalte elemente din declarația reuniunii la nivel înalt a zonei euro din 14 decembrie 2018. În decembrie 2017 și mai 2018, Comisia a publicat un set de propuneri care stabilesc măsuri suplimentare pentru finalizarea UEM, inclusiv o Funcție europeană de stabilizare a investițiilor și un Program de sprijin pentru reforme (propușe în contextul cadrului financiar multianual). Propunerile se bazează pe documentul de reflecție privind consolidarea UEM din mai 2017 și Raportul celor cinci președinți din iunie 2015. La reuniunea la nivel înalt a zonei euro din 13 și 14 decembrie 2018 au fost luate decizii privind uniunea bancară și dezvoltarea în continuare a MES, referitor la care liderii din cadrul reuniunii la nivel înalt a zonei euro au convenit că va fi furnizorul mecanismului comun de sprijin pentru Fondul unic de rezoluție (FUR) cel târziu la sfârșitul perioadei de tranziție.

Lucrările vor continua în vederea pregătirii modificărilor necesare la Tratatul privind MES (inclusiv mecanismul comun de sprijin pentru FUR), pe baza listei termenilor și condițiilor de principiu aprobate de liderii din cadrul reuniunii la nivel înalt a zonei euro. Mecanismul de sprijin va fi introdus mai devreme dacă vor fi realizate progrese suficiente în privința reducerii riscurilor, care urmează să se evalueze în 2020. Lucrările vor continua în prima jumătate a anului 2019, în special prin crearea unui grup de lucru la nivel înalt privind sistemul european de asigurare a depozitelor (EDIS) și sub formă de noi lucrări privind structura pentru furnizarea de lichidități în procesul de rezoluție. Va continua de asemenea activitatea în ceea ce privește conceperea, modalitățile de punere în aplicare și calendarul unui instrument bugetar pentru convergență și competitivitate pentru zona euro, precum și, în mod voluntar, pentru statele membre care nu fac parte din zona euro participante la Mecanismul cursului de schimb (ERM II). Caracteristicile acestui instrument vor fi convenite în iunie 2019. Instrumentul va fi adoptat în conformitate cu procedura legislativă astfel cum este prevăzut de tratate, pe baza propunerii relevante a Comisiei, care urmează să fie modificată dacă va fi necesar. Toate aceste reforme ar putea contribui la consolidarea rolului internațional al monedei euro, astfel încât acesta să corespundă în mai mare măsură importanței economice și financiare globale a zonei euro. Este important ca acestea să fie discutate în mod deschis și transparent față de statele membre care nu fac parte din zona euro, cu respectarea deplină a pieței interne a Uniunii.

- (10) Comitetul pentru ocuparea forței de muncă și Comitetul pentru protecție socială au fost consultate cu privire la aspectele legate de ocuparea forței de muncă și la aspectele sociale din prezenta recomandare,

RECOMANDĂ ca, în perioada 2019-2020, statele membre din zona euro să acționeze, individual și colectiv, în cadrul Eurogrupului, astfel încât:

1. să consolideze piața unică, să îmbunătățească mediul de afaceri și calitatea instituțiilor și să continue reformele de creștere a rezilienței piețelor produselor și serviciilor; să reducă datoria externă și să continue reformele menite să încurajeze competitivitatea în special prin productivitate în statele membre din zona euro cu deficite de cont curent sau cu un nivel ridicat al datoriei externe și să consolideze condițiile care sprijină creșterea salariilor într-un mod care să respecte rolul partenerilor sociali; să pună în aplicare măsuri care să stimuleze investițiile în statele membre din zona euro cu excedente mari de cont curent;
2. să sprijine investițiile publice și private, urmând totodată politici într-un mod care să respecte pe deplin Pactul de stabilitate și de creștere, și să îmbunătățească calitatea și structura finanțelor publice; să refacă rezervele bugetare, în special în statele membre din zona euro cu niveluri încă ridicate ale datoriei publice; să sprijine și să pună în aplicare acțiuni ale UE de combatere a planificării fiscale agresive;
3. să reorienteze taxele dinspre forța de muncă și să consolideze educația și formarea profesională și investițiile în competențe; să îmbunătățească eficacitatea politicilor active pe piața forței de muncă care sprijină tranzițiile reușite pe această piață; să promoveze crearea de locuri de muncă de calitate, să abordeze segmentarea pieței forței de muncă; să asigure sisteme de protecție socială adecvate și sustenabile în întreaga zonă euro;

4. să operaționalizeze mecanismul de protecție pentru FUR și să devanseze data acestei operaționalizări cu condiția să se fi făcut suficiente progrese în privința reducerii riscurilor; să continue lucrările în ceea ce privește EDIS, în special prin înființarea unui grup de lucru la nivel înalt; să consolideze cadrul european de reglementare și supraveghere; să continue lucrările cu privire la soluții de depășire a limitărilor structurii actuale pentru furnizarea de lichidități în procesul de rezoluție; să promoveze o reducere ordonată a efectului de levier al stocurilor mari de datorii private; să continue să reducă rapid nivelul creditelor neperformante din zona euro și să prevină acumularea acestor credite, inclusiv prin eliminarea tendinței de favorizare a îndatorării în cadrul sistemului de impozitare; să facă progrese ambițioase în ceea ce privește uniunea piețelor de capital;
5. să facă progrese rapide în ceea ce privește aprofundarea UEM, pornind de la declarația reuniunii la nivel înalt a zonei euro din 14 decembrie 2018, inclusiv în vederea consolidării rolului internațional al monedei euro, ținând seama de propunerile Comisiei și de inițiativele statelor membre, cu respectarea deplină a pieței interne a Uniunii și într-o manieră deschisă și transparentă față de statele membre care nu fac parte din zona euro.

Adoptată la Bruxelles,

Pentru Consiliu
Președintele
